

γανωτήρα ή, Ναύστ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γανωτήρας ἢ κατ' εὐθείαν ἔκ τοῦ ρ. γανώνω (I).

Ἡ λεκάνη ἢ περιέχουσα τὸν πρὸς κασσιτέρωσιν χαλκίνων σκευῶν κασσίτερον.

γανωτής ὁ, σύνθηθ. γανουτής βόρ. ιδιώμ.

Ἐκ τοῦ ρ. γανώνω (I).

1) Ὁ ἔχων ἐπάγγελμα νὰ γανώνῃ διὰ κασσιτέρου σκεύη, κασσιτερωτής. Συνών. ιδ. ἐν λ. γανωμάρις.

2) Ἐπιτήδειος ἐκμεταλλευτῆς Μακεδ. (Σέρρ. κ. ἀ.).

γανωτικό τό, Κρήτ. γανουτ'κό Στερελλ. (Αἰτωλ.) Πληθ. γανωτικά τά, σύνθηθ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γανωτικός. Διὰ τὸν πληθ. γανωτικά πβ. τὰ ὅμοια ἀργατικά, πλεχτικά, πλυστικά, ραφτικά, φκειαχτικά, ψηστικά κτλ.

Ἡ ἀντιμισθία τοῦ κασσιτερωτοῦ.

γάου μόρ. κοιν.

Λέξις πεποιημένη.

Ἡ λ. λέγεται εἰς δήλωσιν τῆς ὑλακῆς τοῦ κυνός. Συνών. βάβ, βάου, γάβ, γάβου.

γάους ὁ, Σάμ.

Λέξις πεποιημένη ἔκ τοῦ μορ. γάου.

Ὁ κύων εἰς τὴν παιδικὴν γλῶσσαν.

γάρ σύνδ. σύνθηθ. γάρες Πελοπ. (Βούρβουρ.)

Ὁ ἀρχ. αἰτιολογικὸς σύνδ. γάρ.

1) Εὐχρηστος ἢ λ. αἰτιολογικῶς μόνον εἰς φράσεις ἀρχαίας ἀπολύτως χρησιμοποιουμένη καὶ ἄνευ αἰτιολογούμενης προτάσεως: Οὐ γὰρ οἶδαι τί ποιοῦσι. Ὁ γὰρ θάνατός σου ζωὴ μου ἐστί. Ἐννοεῖται καὶ γάρ. || Γνωμ. Τὰ γὰρ καλὰ μαθήματα φέρουσι καὶ τὰ χρήματα. 2) Ὡς ἀπορηματικὸν μόριον μὲ τὴν σημασίαν τοῦ μήπως Πελοπ. (Ἀρκαδ. Βούρβουρ. Δημητσάν. Καλάβρυτ. Κόκκιν. Μάναρ. Παππούλ. Σουδεν. Στεμνίτσ. κ. ἀ.): Γὰρ ἐμὲ γεροκόμησε; Γὰρ ἔχω τίποτε νὰ σοῦ δώσω; Δημητσάν. Γάρες ἤξερα πῶς ἤσουν ἄρρωστος νὰ ῥθω νὰ σὲ δῶ; || Ἄσμ.

Γὰρ εἶσαι μῆλο νὰ σὲ φάω, κυδῶνι νὰ σὲ κρήνω; εἶσαι ντερβίσης ξακουστός, ῥε τὴν Πόλῃ ξακουσμένος Μάναρ.

Γὰρ εἶμαι δέντρο νὰ κοπῶ, ἐλαῖα καὶ νὰ λυγίσω; γὰρ εἶμαι καὶ παλαιάνθρωπος γιὰ νὰ τὸ μαρτυρήσω; Στεμνίτσ.

Πβ. μηγάρις, τιγάρις.

γαραλαῖα ή, Πόντ. (Χαλδ.) γαραλαγία Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) γαραλαγία Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ περιφραστικοῦ γὰρ ἰ λαλία < Τουρκ. καρά = μαῦρος, ἄγριος, ἀπαίσιος καὶ Ἑλλην. λαλία = λαλιά, ὅπερ μετεπλάσθη οὕτω ἢ διὰ τῆς κατ' ἀνομοίωσιν ἀποβολῆς τοῦ ἐτέρου λ ἢ κατ' ἐπίδρασιν τοῦ σημασιολογικῶς συγγενεύοντος ρ. γαραλαῖζω.

Τὸ νὰ φωνάζῃ κἀνείς δυνατά, ἰσχυρὰ κραυγὴ. Συνών. γαραλαίσμα.

γαραλαῖζω Πόντ. (Ἄμισ. Ἱμερ. Ὁφ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) γαραλαγίζω Πόντ. (Κερασ.)

Λέξις πεποιημένη ἔκ μορ. γαράλ ἰσχυρὸν κρότον δηλοῦντος. Περί τῶν μιμητῶν ἐν γένει ρημάτων τῆς διαλέκτου ιδ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 12 (1946) 55-58. Τὸ ρῆμα δύναται νὰ ἐτυμολογηθῇ καὶ ἀπὸ τοῦ οὐσ. γαραλαῖα.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Φωνάζω δυνατά, κραυγάζω γοερῶς ἐνθ' ἄν.: Ἐγαρ-
λαίξεν ἄσ' σὰ ξυλέας (ἀπὸ τοῖς ξυλῆς) Χαλδ. Τὸ μωρὸν
γαρалаῖζ' κ' ἢ μάνα θε' κ' ἀκούει ἀτο (δὲν τὸ ἀκούει)
αὐτόθ.

γαρалаίσμα τό, Πόντ. (Ὁφ. Σούρμ. κ. ἀ.) γαρα-
λαίσμαν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) γαραλάγισμαν Πόντ.
(Κερασ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαραλαῖζω.

Γαράλαῖα, ὁ ιδ., ἐνθ' ἄν.: Ἀσ' σὸ πολλὰ τὸ γαρα-
λαίσμαν ἐκόπεν ἢ λαλία μ' (κόπηκε ἡ φωνή μου) Χαλδ.
Ἐξέγκεν τρανὰ γαραλαῖας, ἅμα κἀνείς κ' ἔκ'σεν ἄτον (ἐξέ-
βαλε μεγάλας κραυγὰς, ἀλλὰ κἀνείς δὲν τὸν ἤκουσεν) αὐτόθ.

γαραμψέα ή, Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάραμψον καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-έα, δι' ἣν ιδ. -εά.

Ἡ ὁσμὴ τοῦ γάραμψου, τοῦ μακεδονησίου: Γαραμ-
ψέαν μυρίζει τὸ φαεῖν.

γάραμψον τό, Πόντ. (Ἱμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) γάραμψο Πόντ. (Ὁφ.) γάραμσον Πόντ.
(Κερασ.) γάραμσο Πόντ. (Σούρμ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Τὸ φυτὸν πετροσέλινον τὸ ἡμερον (petroselinum sativum) τῆς τάξεως τῶν σκιαδανθῶν (umbelliferae), μακε-
δονήσιον ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Τ' ὀμμάτ' ῥε ἄμον γάραμψον, τ' ὀφρύδ' ἀ παραφούλ' αἰ,
τὸ στόμαν ἄτ' ἄμον καυκίν, νασὰν ποῦ βάλλ' καὶ πίνει
(τὰ μάτια τῆς ὥσάν μαῖντανός, τὰ φρύδια μοσκοκάρφια,
τὸ στόμα τῆς ὥσάν ποτήρι, χαρὰ σ' ἐκείνον ποῦ βάζει
καὶ πίνει) Κερασ. Συνών. μαῖντανός.

γαραμψόσπορον τό, Πόντ. (Τραπ.) γαραμψόσπορο
Πόντ. (Ὁφ. Σαράχ. Σούρμ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γάραμψον καὶ σπόρον, δι' ὃ ιδ. σπόρος.

Ὁ σπόρος τοῦ μακεδονησίου, τοῦ πετροσελίνου ἐνθ'
ἄν.: Ἐσπειρα γαραμψόσπορα καὶ κ' ἐφύτρωσαν. Συνών.
μαῖντανόσπορος.

γαράντρα ή, Κεφαλλ.

Ἐκ τῆς ρήσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης «καλῶς εἶπας
ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω, πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες καὶ νῦν ὃν
ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνὴρ» (Ἰωάνν. 3, 17-18). Ἰδ. Πλο-
ρεντζ. ἐν Ἀθηνᾷ 16 (1904) 213-4.

Γυνὴ ἀνήθικος, παλλακίς.

γαράτος ἐπίθ. Κωνπλ. Νικομήδ. Σκυρ. Χίος κ. ἀ.
—Λεξ. Περίδ. Βυζ. Αἰν. Ἐλευθερουδ. Μ'Εγκυκλ. Βλαστ.
279 Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γάρος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ατος.

1) Ὁ μεθ' ἄλλης παρεσκευασμένος ἢ ὁ ἐντὸς ἄλλης
διατηρούμενος, ἰδίως ἐπὶ ἰχθύων παστῶν ἐνθ' ἄν.: Σκουμ-
πρὶ γαράτο, ψάρι γαράτο κτλ. β) Ἀλμυρὸς Νικομήδ.

2) Ὁ ἐντὸς ὄξους διατηρούμενος, ἰδίως ἐπὶ λαχανικῶν
Σκυρ. Συνών. τουρσί.

γαργαζάνι τό, Θράκ. (Σουφλ.) γαργαζάν' Θράκ.
(Σουφλ.) γαργαζάν' Ἀθην.

Λέξις πεποιημένη.

Φάρυγξ ἐνθ' ἄν.: Στάθ' κ' ἢ ἰλαῖα ῥε τοῦ γαργαζάνι μ'
Σουφλ.

γαργαζουλεά ή, Κεφαλλ. κ. ἀ.—Λεξ. Ἐλευθερουδ.
Μ'Εγκυκλ. Βλαστ. 463 Πρω. Δημητρ.

